Թե՛ ՏԱՐԻՔԻՒ 6 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ 27 / 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1896 — 4 ԲԼԷՃԷՊ 1314 — ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ԹԵՐԹ ՕՐԵԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԻ, Կ. ՊՈԼԻՍ

درجلیه‌ده غلطه‌ده (ماسیس) غزه‌سی اداره‌خانه‌سنه

Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գին.	արծ.	75
» »	Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու »	Տարեկան	»	»	100
» »	Վեցամսեայ	»	»	50
» »	Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք		25
Թուրքիոյ »	»	ղուրուշ		10

Հետեւեալ տան տպագրական մեքանով տպուած Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԱՒԱՌԱՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մինակ բարոյական պայմաններ չեն որ Առաջնորդի մը ներկայութիւնը անհրաժեշտ կընեն դաւառներու մէջ։ Ամէն քաղաքացի, գիւղացի ունի ազնիւ նիւթական շահեր որ օրէնքով պաշտպանուած և Առաջնորդարանին յանձնուած են։ Որեւէ անձ կրնայ դրել իր կոչակը և գիւղի կամ թաղի քահանային ու մի քանի մարդոց ներկայութեան դայն հաստատել, կնքիլ յետոյ այդ վկայութիւնն ստորագրել տալ։ Այսպէս պատրաստուած կոչակագիր մը կը յանձնուի Առաջնորդարան որ որոշեալ տուրք մը գանձելէ յետոյ կարձանագրէ դայն, կը վաւերացնէ և կը յանձնէ տիրոջ։ Կոչակարարը կամ կոչակատարը դայն վաւերացնել կուգայ չէրիի դատաւորին (Գատը) երբ ուզէ և խնդիրը կը փակուի։

Ժառանգական վէճեր վերջին տարիներու մէջ մանաւանդ շատ աւելցած էին դաւառներու մէջ։ Բարքերու յեղաշրջումն աւելի զօրացուցած ըլլալով անհատական նկարագիրը, մեծ ընտանիքները սկսան փոքր տուներու վերածուիլ, եղբայրներու բաժանումը, որ երեսունքառասուն տարի առաջ ամենածանր մեղադրանքով կը դատապարտուէր հասարակութեան կողմէ, այսօր սովորական ու անհրաժեշտ դարձած է։ Ակէ զատ ամուսնացած քոյրեր, շատ անգամ հեռու կամ մօտ ազգական մը ժառանգութեան մը մէջէն կը պահանջեն իրենց օրինաւոր բաժինը։ Գիտէք ո՞վ կը կարկաղդէր ասկէ առաջ այս կարեւոր գործերը. Առաջնորդարանը։ Ամէն օրէնքէ հասկցող կը մեռնէ այս կատային խնդիրներու նիւթական կարեւորութիւնը, Շատ անգամ ամբողջ ընտանիքներ կործանումէ կազատին շնորհիւ այս առանձնաշնորհեալ թղթատուութեան զոր օրէնքը ընձեռած է մեր Առաջնորդարաններուն։ Աբ՛գ, երբ դաւառային վիճակները զրկուած ըլլան Առաջնորդներէ ո՞վ կը կարդադրէ այս գործերը։ Մէկ երկու տարի առաջ շատ պիտի չի ծաներանայինք սա կէտին վրայ թէ Առաջնորդի մը ներկայութիւնն անհրաժեշտ է, որովհետեւ նախ ժողովուրդն ինք իր գլխուն թողուլ կը վարժեցնէինք զանոնք որ անձամբ մատակարարեն իրենց թաղային, դպրոցական, վանական, անհատական եւայլն. գործերը և երկրորդ, այս կերպով շեշտած կըլլայինք ազակեդրոնացման դրութիւնը որ ժողովուրդի մը հոգեբանութեան մէջ մեծ դեր կը խաղայ։ Այսօր Հիմա այդ Առաջնորդարանները թափուր են. դռները կա՛մ գոց են կամ դոյ եղածի պէս, որովհետեւ տեղացի աւագներց մը, որուն երբեմն պատրիարքարանի յանձնարարութիւնովկը յանձնուին գործերը, Առաջնորդի կարեւորութիւնը չունի։

* * *

Երբ Պոլսոյ Հայ մամուլը կը հրատարիրէր շատ անգամ տեղական ժողովուրդը դուրսեցի ազգաներուն օգնելու, թերեւս կը կարծուէր թէ առանց այդ օգնութեան գաւառացի ազգաները բոլորովին անպատսպար պիտի մնային։ Սխա՛լ։

Իրաքանչիւր գաւառային քաղաք, Առաջնորդարանի ուղղութեան ներքեւ թաղային մասնաժողովներ կը կազմէր ամէն տարի, միւսնոյն թաղի աղքատներուն օգնելու համար։ Կը տեսնես մի քանի պատուաւոր մարդիկ, շատ անդամ թաղ. խորհուրդի մէկ երկու անդամներու ընկերակցութեամբ տունէ տուն կը պտտին ժողվելու համար ցորեն։ ալիւր, ղգեստ, փայտ, ածուխ եւայլն ու կը բաշխեն աղքատներու վրայ։

Վերջին երկու երեք տարիներու մէջ թշուառութիւնն այնպիսի բացառիկ պայմանների տակ ներկայացաւ որ տեղական կառավարութիւնն ալ ստիպուեցաւ օգնութեան հասնիլ և կուսակալներու ու միւթէսարըֆներու նախագահութեան տակ կազմուած յանձնաժողովներ գործին աւելի այժ մը տուին և դրամական նեամուան տուելցուցին. այս պարագայի մէջ ալ Առաջնորդարանը կը բաժնէր աշխատութիւնը և գործին մէջ կարեւոր դերը կը սահմանէր։ Հիմա ո՞վ կընէ այս բաները։ Հիմա որ ամէն մարդ տիրող անտեսական անձկութեան պատճառաւ իր ընտանիքին վաղուան հացը կըմտածէ, սիրտ չունի այս տեսակ բաներ յղանալու։ Բայց վերջապէս ո՞վ պիտի կերակրէ իր աղքատները. կտոր մը հաց ունեցողն ուզէ չուզէ պատառ մը պիտի կտրէ և իր դուռը զարնող աղքատին տայ. թշուառութիւնն այնքան ընդհանուր է որ ինքնասիրութիւնը ջնջուած է։ Ուրեմն ըսել է թէ աղքատներուն համար բան մ՚ընելու տրամադրութիւն կայ տակաւին։ Բայց ո՞վ պիտի օգտուի այդ տրամադրութենէն, ո՞վ պիտի թելադրէ այդ յեսին ուժերը որ չափազանց լայնսիրտ մարդոց կուրծքին տակ պահուած են։

* * *

Առաջնորդ մը որ սիրէ իր գործը և գործին փակած ըլլայ հոգիով, պիտի կընայ ստիճանաբար վերակազմել այս ուժերը և զանոնք ուղղակի աղքատներուն ծառայելու վիճակին մէջ դնել։ Այս կերպով թէ կը թեթեւնայ իւրաքանչիւր ընտանիքի բեռը որ զինք շրջապատող աղքատներէն առաջ կուգայ և թէ աղքատները կունենան յոյս մը որուն կընան միշտ աչքերնին դարձընել։ Այս տեսակ կազմակերպութիւն մը կուրախացնէ գաւառացին, որովհետեւ հիմա իր ունեցածը չունեցածը կուգայ աղքատին առանց գիտնալու թէ որո՞ւն ի՞նչ տուաւ, զո՞վ ուրախացուց, զո՞վ զրկեց. այն ատեն կանոնաւոր ձեւի մը տակ կը բաշխուի։

Վերջապէս իր գործը սիրող Առաջնորդի մը ներկայութիւնն սիրտ կուտայ ժողովուրդին։ Լայն սիրտ ու լայն մտածումներ ունեցող կղերական մը իւրաքանչիւր թաղի եկեղեցին և ի հարկին մօտակայ մեծ գիւղերն այցելելով կընայ ժողովուրդին սիրտ տալ, բացատրելով թէ տնտեսական տագնապները յարաբերական են, թէ հողը միշտ կը վարձատրէ մշակին աշխատութիւնը, թէ վաճառականութիւնն այսօր քիչ բայց վաղ նորէն շատ շահ կը թողու երբ ժողովուրդն առանց վրհատելու իր գործերը վերսկսի։

Մղում մ՚է այս մեր ժողովուրդին զոր մինչեւ այսօր վարժեցուցինք միշտ իրենց առաջնորդներուն նայելու, անոնցմէ թելադրուելու, անոնցմէ ըսպասելու ամէն բարոյական քաջալերութիւն։ Սխալ մ՚է այս զոր սրբագրել պէտք է. բայց հիմա անմիջական դարմանը մտածենք։

Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ամէն ոք տեսած է ճարոնական և կամ չինական այլ և այլ առարկաներու վրայ տեսակ տեսակ նկարներ, որոնք արեւմտեան ժողովրդոց ուշադրութիւնը կը գրաւեն, թէ իրենց եզական ձեւերով, և թէ գոյներու պէսպիսութիւնովը։

Յիրաւի հիանալի չե՞ն այլ և այլ տեսարաններ, կենդանիներ, և կամ ընտանեկան կեանքէ դէպքեր ներկայացնող սոյն նկարները, որոնք աղդի մը նկարչութեան մէկ ճիւղին կը պատկանին։

Ճարոնական նկարչութեան առաջին շրջանին վրայ, որ կը տեւէ մինչեւ ինեսորդ դար բան մը չգիտենք ըսելիք։

Փորէացի արուեստագէտներ, որոնք չինական նկարչութեան կը հետեւէին, հաստատած են Ճարոնի մէջ այլ և այլ դպրոցներ։

Բայց, չինական նկարչութիւնը, որ քորէացի արուեստագէտներու կողմէ անկատար կերպիւ կը ներկայացուէր, մէկդի թողուելով, ճարոնցի նկարիչները բուն իսկ ազգային նկարչութիւն մը ստեղծեցին։

Երբէ ճարոնական նկարչութիւնը բաղդատուի եւրոպականին հետ՝ կը տեսնուի որ երկուքն ալ գրեթէ նոյն ուղղին հետեւած են, միւսնոյն նպատակին հասնելու համար։

Հին ճարոնցի, ինչպէս նաեւ եւրոպացի նկարիչներ իրենց նիւթը կրօնական դէպքերէ ընտրած են։

Նոյն իսկ Ճարոնի հին արուեստագէտներէն շատերը քուրմեր եղած են։

Մինչեւ տասնեւհինգերորդ դար, ինչպէս Եւրոպա նոյնպէս Ճարոնի մէջ, բնութիւնն իբր օրինակ չէ ընտրուած արուեստագէտներու կողմէ։

Սոյն դարէն ետք նկարիչները հասկցած են թէ բնութիւնը միայն կընայ իրենց արուեստին առաջնորդն ըլլալ։

1882ին ճարոնցի արուեստասէր մը, Բարիզի մէջ առաջին անգամ ըլլալով ի տես հանած էր ճարոնական նկար մը որ իր հայրենիքին ամենահին նկարիչներէն, Քօզէ-նա-Ճանաօքա վրձինին կը պատկանէր։

Սոյն նկարը որ զուրկ էր գիծերու, ձեւերու և գոյներու ներդաշնակութենէն, կը ներկայացուցէր ձիւղ չատուածը, այլ և այլ ծաղիկներու վրայ նստած։

Քօզէ-նա-Ճանաօքա, իբր վարպետ ունեցած էր Չինացի Եիւ-Դաօ-Ցէ նկարիչը։ Բայց ճարոնցի նկարիչը գիտցած էր իւր վարպետը գերազանցել։ Կրնուի թէ Նինայի մեհեանին մէջ նկարած ձիերուն այնքան ոգի տուած էր, որ գիշեր ատեն մեհեանէն կելլելով, շրջակաները կաշուէին։ Անկէ վերջ մինչեւ տասնեւհինգ դար ճարոնական նկարչութիւնը մնաց կայուն վիճակի մը մէջ։ Միայն կը լիշուի Քօսէնաօ արուեստագէտը, որ Ճարոնի Ֆրանսիէլիքօն եղած է։ Տասնեւհինգերորդ դարուն մէջ Մօթիմիցու անունով պալատական մը հիմնեց նկարչութեան դպրոց մը որ կոչուեցաւ Թօսա։

Սոյն դպրոցը տասնեւհինգերորդ դարէն մինչեւ անցեալ դարուն վերջերը ճարոնի նկարչութեան գլուխն ու վարիչն եղաւ։

Առաջին անգամ ըլլալով թօսայի հետեւողները մեկդի թողուցին կրօնական նիւթերը, ներդաշնակաւորեցին Քօզէ-նա-քանաօքայի հետեւողներուն գիծերն ու գոյները, և իրենց օրինակ ընտրեցին ճարոնի քուրմերու և գիւղացիներու կեանքէն դէպքեր։

Սոյն դպրոցին նկարներն այս օրուան օրս կը գտնուին ճարոնի պալատներուն մէջ։

Թօսա երեք դար յաջողութենէ ետեւ իրեն հակառակորդ ունեցաւ Ժօղէթսի հետեւողները, որ Քանօի դպրոցին աշակերտներն անուանուեցան։

Քանօ իբր հիմ ընդունեցաւ չինական նկարչութիւնը, բայց աւելի նուրբ և աւելի ճաշակաւոր ըրաւ դայն։

Տասնուվեցերորդ և հետեւեալ երկու դարերու նկարիչները սոյն դպրոցին կը պատկանին,

Վերջապէս 1750ին հիմնուեցաւ Ուքիյօ-յէ դպրոցն որ իրեն առաջնորդ ընդունեց բնութիւնը։

Սոյն դպրոցին պատկանող արուեստագէտները կենդանիներ, թռչուններ և մարդեր միայն կը նկարէին,

Մինչեւ որ սոյն դպրոցին կը պատկանէր նկարեց այնպիսի նիւթեր, որոնք իւր նախորդներուն կողմէն անարժան դատուած էին նկարուելու, ինչպէս, ընտանեկան և կամ ժողովրդական տեսարաններ, դերասաններու խաղեր, փողոցներու մէջ տեղի ունեցած դէպքեր եւայլն։

Իզօ, որ իր բարեկամն էր բնութիւնը լաւ նկարելու համար, աւազակներու խումբի մը հետ միացած էր, և լեռնէ լեռ կը պարտէր։

Հոքուսայ, որ ճարոնցի նկարիչներու գլուխն եղաւ ծնած է 1760ին։

Ճարոնցի արուեստասէր մը իրեն հարց կ՚ըսէ թէ «բնութիւնը ընդունելն աւելի ճիշտ կը նկարէր»

Եւրոպացի այն արուեստասէրները, որ Ճարոնական նկարչութիւնով կը ըզբաղին զինք ամենամեծ արուեստագէտներու շարքին մէջ կը դնեն։

Այս օրուան օրս Ճարոն կրօնցուցնելու վրայ է իւր ազգային նկարչութիւնը. վասն զի ինչպէս որ ժամանակաւ, հետեւած է Չինացի արուեստագէտներու օրինակին, այս օր ալ իրեն առաջնորդ ընտրած է Եւրոպական նկարչութիւնը որ իրեն մոռցնել տրիտ տայ իր հին Թօսայի, Քանոյի և Հոքուսայի նկարներուն գեղեցկութիւնը։

Ե. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ԿԻՒԼԻԶԱՐԻՆ ՄԱՆԵԱԿԸ

(Գաւառային Բարքեր)

Տեսէ՛ք, ի՛նչ պարադաներու մէջ տեսայ զինք։ Յուլիսի վերջեր օր մը Նուրբ ադա զիս հրաւիրած էր իրենց պարտէզը կեռաս ուտելու համար։ Է՛հ դարմանալու բան չի կայ. Ափսոսի ժողովուրդներու աւանդական սովորութիւնն է այդ։

—Այդիի, պարտէզի, արտի բերքէն բաժին հանել կրօնական հաստատութիւններու, աղքատներու, նաեւ բարեկամներու։ Նուրբ ադան հօրս բարեկամն էր ու առ հրաւէրն առաջին անգամը չէր. հետեւեալ օր վազեցի։

* *

Ծառերու շուքերը կարատած են, իրիկունը կը մօտենայ. օդին մէջ մեղմութիւն մը որ մարդը կը ջլատէ։ Ուռենիներու զով ստուերին տակ, վճիտ աւազանի մ՚եզերքը նստած ենք կէսօրէ ի վեր. թոսքերնիս աւարտեցաւ, Նուրբ ադան եկաւ երկար պտոյտ մ՚ընելու առույտի արտերուն մէջ, ուրիշներ ասոիս անդին ցրուեցան։ Ես ալ ոտքի ելայ, ի՞նչ լաւ առիթ, միտքս ինկաւ.— ծաղիկներ փնտռելու, ուսումնասիրելու հիանալի միջավայր մը։ Ակայ. ղլուխս խոտերու վրայ կախած կը փնտռեմ. ամէն տեղ բաղդրեալներու ընտանիքն է. որ դիմացս կը ցցուի, հոս մարկերիթը սպիտակ պսակով, հոն երեքնուկի ծաղիկը, անդին խոլարձը, հապիւ մէկ երկու հովանոցաձեւեր տեսայ ու դեղնագոյն կրակուկ մը որ հպարտօրէն կը ճրտտար նիհար խոտերուն մէջտեղ։ Հապկայ. բնութիւնը հոն ինք իր գլխուն թողուած չէր, մարդուն ձեռքը խլած էր անկէ իր հրապոյրները։

* * *

Արդեօք աս ազիկն ալ ինձի պէս ծաղիկնե՞ր կը փնտռէ. չեմ յուսար։ Մոտեցաւ։ Աչքերուն մէջ անուշ, յանկուցիչ տրամութիւն մը կար, աւելի կը յիշեցնէր մանուկ մը որ իր խաղալիքը կորսնցուցած է քան աղջիկ մը որ վիշտ մ՚ունի ու արտասած է։

—Արդեօք բա՞ն մը կորսնցուցած ես, հարցուցի։

—Ա՜հ, դրացի՛ս...։ Հոս կողմը նայելով, մանեակս (կէրտանլըզ) կորսնցուցի տասը օր է կը փնտռեմ ու կը փնտռեմ։

—Բըրսոն մանեակ մը դտած է այս խոտերուն մէջ, ձերը...։

Մատը բերնին վրայ դրաւ դիս լռեցնելու համար. քիչ մը հեռուէն մայրը կը պոռար Կիւլիզա՛ր, Կիւլի՛զար. բայց ոնդմաբեցի որ իր բոլորշի ու լեցուն այտերը կարմրեցան, իր պայծառ աչքերուն մէջէն հոգ մ՚անցաւ.— յուզումի և ուրախութեան ճառագայթ մը զոր անուշտ այդ Բըրսոն անունը կը ներգործէր անոր վրայ։ Գլխուն վրայի արծաթէ պզտիկ գդակը դէպի վար կը հակէր եւ —ա—պիէներու երկու խիտ շարքեր կը պսակէին իր ճակատը, տեսակ մը չոշոզուն աղեղ ձեւացնելով ականջէ ականջ որոնցմէ վար կը կախուէին արծաթ գէլֆիներ ոսկեջուր ճիւղիկներով որոնց ծայրերէն մանրիկ հինգնոց —ա—պիէներ կը չաչափէին իր ճերմակ ծնոտները։ Այս զարդերուն մէջ տեղ այքան յափշտակիչ վայելչութիւն! այդ կողմի գեղջկուհիներուն յատուկ է. իր յատկանշական գեղեցիկ աւելի կը շեշտուի Բրէսէիսի մ՚արժանի այս զարդերուն մէջ։

Ես լսած էի. ինքը հեռացաւ։

* * *

Հո՛ն, հինաւուրց թթենիին հսկայ բունին տակ Պարսկական պզտիկ գորգ մը փռուած է։

Փառաւոր մօրուքով մարդ մը ֆինպէրին վրայ նստած խոշոր ֆէհրոպոպ գլուխով չիպոքի մը կը ծխէ։ Ճակատի կնճիռները սովորականէն աւելի են. ճանչցայ զինքը, Պեսոյենց Սերոբ ադան է։ Հարկաւ այն պահուն կարեւոր նիւթի մը վրայ կը խորհէր։ Ես սա չափ բան մը գիտէի որ Սերոբ ադան իր դրացիին, Հասան ադային հետ լաւ չէր. չեմ գիտեր ի՞նչ ցեղային հին վէճ իրենց մէջ բացած էր լայն անջրպետ մը և երկու կողմէն ոչ մէկը իրեն կը կերցրներ այդ անջրպետը անցնել ու դրացիին բարեկամական ձեռք երկնցնել։ Արդեօք այդ կէտերուն վրա՞յ կը մտածէր ան ալ երբ յանկարծ ուժով մը թոթվեց այդ մը-

տաժամները, գլուխը վեր առաւ ու առջևը տեսաւ երիտասարդ մը ծնրադիր, աղաչաւոր նայուածքով, որ իր ոտքերուն առջևը կը դնէր նորաշէն, չոլշոզուն մանեակ մը որա մէջտեղէն խոշոր մահմուտ մը և երկու կողմերէն կը կախուէին ոսկեմոլ ու կէ-լլէ ոսկիներ։

* * *

Հա՛, մոռցա՞ր արդեօք ըսելու թէ Նուրբ աղա իր դրացիին աղջիկը հարս ուզած էր, ա՛լ չի կրնալով դիմանալ կնոջը տիպումներուն, այս վերջինն ալ իր զաւակի թախանձանքներուն։ Սիրոր աղա նախ զայրոյթով ու արհամարհանքով մերժած էր, հին ատելութիւնը մէկէն ի մէկ կուրացուցած էր զինք։ բայց ժամանակ անցնելով մեղմացած էր միւս կողմէ Նուրբ աղան չէր զիջաներ երկրորդ դիմումը ընելու, բայց իրենց տան մէջ մանեակին կորսուիլը լսած էին։

Ցանձնարարութեան մը վրայ ոսկերիչներն ութ օրէն սքանչելի մանեակ մը պատրաստեցին նոր ոճով։

— Հիմա Բրբոսն, Սիրոր աղային առջեւ ծնրադիր կը թոթովէր,— իմ նշանն է սա, կիւլիզարին համար։

Աղջկան հայր առաջին անգամ ըլլալով այսքան մօտէն կը տեսնէր կայտառ երիտասարդը. —լա՛ւ զաւա՛կս, ուզածիդ պէս ըլլայ, եղաւ իր պատասխանը։

ՆՈՒՐՀԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅ. 26 ԴԵԿՏ. 8 1896

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ

Հունգարիոյ երեսփոխանական ժողովն իր առաջին կարեւոր նիստը նուիրեց արտաքին քաղաքականութեան վրայ եղած հարցաքննդման մը օրուն համար բազմաթիւ ունկնդիրներ եկած էին։ Նախարարապետ Պ. Պանֆի, պատասխանելով անկախութեան կուսակցութեան ուղղեալ բամբնին վերաբերող կէտ Պոլոնիի սա՛ հարցաքննման թէ՝ ինչո՞ւ այս տարի դահճառը լուութեամբ անցաւ արտաքին քաղաքական կացութեան վրայ, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը հարկ դատած չէր կրկնել, հաղիւ վեց շաբաթ անցնելէ վերջ այն խօսքերը զոր Կայսր-թագաւորը արտասանած էր նմանօրինակ պարագայի մը մէջ, նամանաւանդ որ խաղաղութիւնը ապահովուած կերեւէր Եւրոպոյ մէջ. աւելցուց թէ Համպուրկի լրագրին աղմուկ հանող յայտարարութիւնները տէրութեանց միջազգային կացութեան վրայ ոչ է փոփոխութիւն յառաջ բերած չէին, խոստանալով սակայն կրկին խօսիլ այս խնդրոյն վրայ արտաքին գործոց նախարար Կոլոմանովսքի կոմսին հետ համաձայնելէ ետքը։ Պ. Կէզա Պոլոնի նորէն հարցում մ'ուղղելով յարեց համառօտիւ թէ ի Պալբլաձ կը գիտցուէ՞ր թէ ոչ 1884 էն 1890 Ռուսիոյ և Գերմանիոյ մէջ կնքուած դաշնադրութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նաւայարդարք մերժած ըլլալով ընդունիլ իրաւարարութեան առաջարկութիւնը, գործադուլ ընողներն ընդհանուր համակրութիւն շահած են, նամանաւանդ որ կը կարծուի թէ Համպուրկի նշանաւոր վաճառատան մը ներկայացուցիչն ըսած պիտի ըլլայ թէ գործադուլ ընողներուն լաւ դաս մը պէտք է տալ։ Հիմա անխուսափելի է ընդհանուր գործադուլը։ Գործադուլ ընողներուն զայրոյթը հետզհետէ կը սաստկանայ։

Բարձրագոյն Ատեանին շատ մը անդամներն իրենց հրաժարականը տուին գաղթականութեան պաշտօնատան նախկին տնօրէն Տ. Քայզէր մասնաւոր ճիւղի մը նախագահ անուանուելուն պատճառաւ Տր. Քայզէրի անուանումը հարցաքննդում մը յառաջ պիտի բերէ Ռայխսթակին մէջ։

ՍՊԱՆԻԱ

Մ. Սակասթա երէկ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ խնամակալ թագուհւոյն առաջին անդամ ըլլալով հինգ ամիսէ ի վեր։ Կըսուի որ Մ. Սակասթա յայտարարած է թագուհւոյն թէ ազգային կուսակցութիւնը բնաւ անհամբեր չէ կրկին գործի սկսելու և չի փափաքիր ոչ է դժուարութիւն ստեղծել կառավարութեան առջեւ գաղթականութեան երկիրները պատերազմի և ճնշման քաղաքականութեամբ խաղաղեցնելու պաշտօնին մէջ։ Միայն Մ. Քանովասի հետեւած քաղաքականութիւնը եթէ չ'յաջողի տալ շուտով այն արդիւնքը որուն կ'սպասէր իրմէ երկիրը ներքին և արտաքին ծանր դժուարութեանց առջեւն առնելու համար, և եթէ այն ատեն պարագաները պահանջեն քաղաքականութեան փոփոխութիւն մը, ազգային կուսակցութիւնն անոր պատասխանատուութիւնը պիտի ըստանձնէ օգնելու համար կառավարութեան պետին։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Կարոլ Թագաւորն յանկարծ Սինայեայէն դարձած էր ընդունելու համար Մ. Սթուրձայի հրաժարականը և պաշտօն տալու Մ. Օրէլեանի որ ազգային նոր դահլիճ մը կազմէ։

Մ. Սթուրձա իր հրաժարականը տուաւ սա պատճառաւ որ Վանարձոթի բանտին երկու վաղեմի արդիւնաբերը Մ. Ֆլէվա և Մ. Ֆիլիփէսքօ Պուքրէշի փողոցներուն մէջ ցոյցեր կազմակերպեցին Ս. Սինոդի խնդրոյ առիթ եղած գատաստանէ մը վերջ, որպէս զի վեց ամիսէ ի վեր երբ պարզ վանական Դալտարուշանի վանքն աքսորուած Դենատիոս մետրապոլիտի գործին մէջ կառավարութեան բռնած ընթացքին դէմ բողոքեն։

Ասկից զատ, Մ. Սթուրձա իր հրաժարականը տուաւ, որովհետև ժամանակէ մը ի վեր Երեսփոխանաց ազատական միութեան մէջ անձնական հակառակութիւններ կը դտնուէին, այսինքն Բրաքիանի նախարարութեան ծերունի ազատականաց և երիտասարդ ազատականաց մէջ, ինչպէս են Մ.Մ. Ճուվերա, Բորումվարու, Լասկար և ընկերք, որոնք կը փափաքին դահլիճին մէջ պաշտօն մը ձեռք բերել։ Զրոյց կը շրջի թէ թագաւորը շատ բարկացած է Մ.Սթուրձայի դէմ, բայց որոշած է արտաքին քաղաքականութեան պատճառներով ազատական կուսակցութիւնն իշխանութեան մէջ թողել։

Մ. Օրէլեան, նախկին նախարար, և Երեսփոխանաց ժողովոյ ատենապետ, որ հանրածանօթ է իբրեւ տընտեսագէտ և իբրեւ հմուտ երկրագործական գիտութեանց, բանակցութեան մտած էր Մ.Մ. Բէրէքիտի, Նագոյի, Ճանիի և այլոց հետ նոր դահլիճը կազմելու նպատակաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՆ

Բարիզի ակադեմին անցեալ օր իր երկրորդ նիստն ըրաւ դեր տնօրէն Մ. Կլէարի նախագահութեան տակ։ Մ. Լապիշ, անդամ ծերակուտին, այս վերջնոյն յայտնեց ժողովոյն խընդակցութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի աստիճանին բարձրանալուն առթիւ և խնդրեց որ ժողովին միաձայն համակրութիւնը արձանագրուի։ Առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ ծափահարութիւններով։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Քուպայէն կը հեռագրեն թէ Վէյլէր զօրավար Բինալ-տէլ-Բիօ նահանգին մէջ կը հալածէ ապստամբները։ Բաւական ժամանակի համար մեծ կռիւ մը չի սպասուիր։ Հավանայէն ալ Թաչէի կը հեռագրեն թէ Սպանիական զօրավարները չեն կրնար պատերազմական կանոնաւոր ընթացքի մը հետեւիլ որովհետև ապստամբները փոքր խումբերու բաժնուած տարածուած են ամբողջ նահանգին մէջ։ Վերջին երկու շաբաթներու միակ շոչափելի արդիւնքը սա եղաւ որ 50 ապստամբ սպանուեցան և 6000 վիրաւոր, հիւանդ Սպանիացիներ Բինար-տէլ-Բիոյէն Հավանա քաշուեցան։ Այս պահուս Հավանայի հիւանդանոցները 16000 հիւանդ զինուորներ կը պարունակեն։

Փիլիպեան կղզիներու ընդհ. կառավարիչը զինուորական հրամանատարին յանձնեց գաւառներու վարչութիւնը։ Բավիդ նահանգին մէջ Սպանիացիները յաջող կռիւներ ունեցան։

Սինկաբուրէն Թաչին տրուած հեռագիր մը կըսէ թէ, թէեւ Սպանիացիները պզտիկ կռիւներ ունեցան, բայց չը կրցան արգիլել ապստամբները որոնք կրցին ամէն կողմերը տարածուելով կը սպառնան Սպանիական զօրքերու շարժումը կասեցնել։ Ապըստամբները կառախումբ մը գիծէն հանեցին, բազմաթիւ ոստանուածներ։

ԱՆԳԼԻԱ

Դեկտ. 31ի իրիկուն Տօրթ. ճէյմսըն, ներքին գործոց նախարարին մէկ հրամանին վրայ. թողուց Հոլլուէյլ բանտը։ Բարեկամներէ շրջապատուած Վատ էնտի մէկ տունն առաջնորդուեցաւ. բարեկամներն չուզեցին մէկն ընդունիլ, և յայտնեցին թէ վիրաբուժական գործողութեանց պատճառաւ չափազանց տկարացած է։ Տօք. ճէյմսընի դատապարտութիւնը տեղի ունեցաւ յուլիս 28ին։ Վճիռը 15 ամիս բանտարկութիւն որոշած էր։ Բրեդոբիայէն կիմացնեն թէ «Թրանսվասալի աշխարհակալին» բանտէ արձակուելուն լուրն անաարբերութեամբ լսուեցաւ պաշտօնական շրջանակներու մէջ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Ռամբոլլա կարդինալը Սերպիոյ Թագուորին այցելութեան եկաւ (Հռոմ)։ Այցելութիւնը տեւեց երեք քառորդ ժամ։

ՌՈՒՍԻԱ

Վլատիմիր մեծ դուքսը, Բենդերպուրկի զեղարուեստից կայսերական ակադեմիին նախագահը, այցելած է Ֆրանսական նկարներու ցուցահանդէսը ուր անցուցած երկու ժամուկէս։ Մ. Տիւբրէ, Ֆրանսայի զեղարուեստից նախարարութեան ներկայացուցիչը, Դուքսին ըրած է պէտք եղած պատիւները։ Ընտիր Մարդերու խումբ մը կը շաբաթական ամէն օր ցուցահանդէսն այցելել։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Ինքիլ Բոֆ Մբ. Մբ. Մաք Քինլի և Պրայանի կուսակցութեանց պատգամաւորներու ստացած քուէներու թիւը կուտայ այսպէս։ Մաք Քինլեաները 9,700,000 իսկ Պրայանեաները հաղիւ 4 միլիոն քուէ առած են։ Այն թիւերուն բաղդատելով նախագահական ընտրական ժողովին մէջ Մբ. Մաք Քինլի 315 և Մբ. Պրայան 132 ձայն պիտի ունենան։ Եթէ ենթադրենք որ վերջնական ընտրութեան մէջ այս թիւերն անփոփոխ ալ մնան, Մբ. Մաք Քինլիի ստացած ժողովրդական քուէներու թիւը բնաւ նմանը չէ ունեցած. 5,700,000 ձայնի առաւելութիւն! Մինչեւ յիսուն տարիէ ի վեր ոչ մէկ նախագահ մէկ միլիոնէ աւելի առաւելութիւն ունեցած է։

Առաջիկայ գարնան Միայ. Նահանգները պիտի սկսին շինել հսկայ կախուած կամուրջ մը Հուսսընի վրայ որով Նիւ Եորք պիտի կապուի Նիւ Ճէրզիի։ Այս կամուրջ պիտի արժէ 125 միլիոն ֆր. իր լայնութիւնը կրկինը պիտի լինի Պրուքլինի հռչակաւոր կամուրջին. և վրայէն պիտի անցնի վեց երկաթուղիի գիծ։ Աշխատութիւնները պիտի տեւեն վեց տարի, ամէն օր 3000 գործաւոր բանեցնելով։

ԱՐՔԵՓԵՍԿՈՊՈՍ ԱՓՐԻԿԷ

Զանզիպարէն, (անգլիական ազբիւր) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս քաղաքի իտալական ընդհանուր հիւպատոսը և Վիրէոնա և Սրբոֆերոնա պատերազմական նաւերու նաւապետներն իրենց վեց ընկերակիցներով Մակատոքսոյի Սամալիներէն ջարդուած են և հարիւրի չափ վիրաւորեալներ կան։ Իտալիոյ մէջ ամենամեծ անձկութիւնով մանրամասնութեան կ'սպասուի։

Մակատոքսոյ, որ այսպէս կոչուած է Մոկատիքսոյի Բորթուկէզներէն, ծովային քաղաք մը Պէնատիրի (Սամալիանտ) ծովափերը հնդկական օվկիանոսի վրայ։ Մարքոյ-Բոլոյ զայն կ'անուանէ Մատէյկատաքար, բան մը որմէ առաջ եկաւ սա եզրակացութիւնը թէ Աֆրիկեան մեծ կղզին ասկէ առած ըլլայ իր անունը։ Այս անունը ծնած է Մակասէ-էլ-Շաթա բառերէն որ «Մարքիներու նաւահանգիստ» կը նշանակէ։

Այս քաղաք հիմնուեցաւ տասներորդ դարուն սկիզբները, Եղիպտոսի Խըտիվներուն իշխանութեան ծրով և տասն ու չորսերորդ դարուն համարուեցաւ Աֆրիկէի ամենահարուստ քաղաքը։ Զանզիպարի թագաւորները, Պէնատիրի ծովեզերքը աշխարհակալել յետոյ, հոն կառավարիչ մը դրին։ 1878ին քաղաքի երկու թաղերուն մէջտեղ դրեակ մը շինուեցաւ։ 1890ին, երկար բանակցութիւններէ վերջ, որ երկու տարի տեւեց Զանզիպարի թագաւորութեան, Արեւելեան Աֆրիկէի Բրիտանական ընկերութեան ու Իտալական կառավարութեան մէջ, այդ քաղաք անցաւ այս վերջիններու պաշտպանութեան տակ։ Մակատոքսոյի մօտերն է որ 1869ին մեռաւ երկրախոյզ Բինդէլպախ որ ղրկուած էր Պառոն Տէրտէնի արշաւախումբը գտնելու նպատակով։

ՄԱՍԻՍԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

Ինչպէս անցեալ օր ծանուցուեցաւ Մ-ոմ թերթօնը՝ պիտի լինի ժիւլ Վէրնի

ՍԱՌՈՅՑԻ ԱՆԱՊԱՏԸ

որ պիտի երեւի հինգշաբթի (վաղը) օրուան թիւին մէջ։

Իսթիւճեան էֆ. անձնական ըղբաղումներու պատճառաւ ստիպուեցաւ այս թարգմանութիւնը մէկ կողմ թողուլ։ Հիմա այս վէպը պիտի թարգմանէ Մ-ոմ աշխատակիցներէն Երուանդ էֆ. Տ. Անդրէասեան, մաքուր ու յղկուած հայերէնով մը։

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԻՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ

Դ.

Կիրակի օր մը Ս. Միսաքեան մեր տունը եկած էր տեսակցելու. նոյն միջոցին դռնէն ներս մտաւ Մ. Լըվայեան որ Ֆլորիվալ (*), հայերէն լեզուի ուսուցիչ Արեւելեան լեզուաց վարժարանին։ Եւ որովհետեւ մեզ շէր ճանչեր, այլ միայն Պարտիզպանին ծանօթ լինելով՝ անոր այցելութեան եկած էր, նա ալ մեզ ներկայացուց, Միսաքեանը և ես, ըսելով թէ ասոնք քաջ հայագէտներ են, Մ. Լըվայեան խօսքին ակնածութեամբ տեսակցեցաւ մեզ հետ, և մեք ալ խոստացանք այցելութիւն տալ իրեն Արեւելեան լեզուաց վարժարանին մէջ. ուր, ինչպէս որ հասկցանք իրմէ, երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ժամ երեքին կը դասախօսէր։ Եւ որովհետեւ իմ Փարիզէն մեկնելու և Կ. Պոլիս վերադառնալու ժամանակս մօտ էր (ապրիլ ամսոյն վերջերն էինք), երեքշաբթի օրը ժամ երեքին յիշեալ վարժարանը գնացի, որ Ազգային մատենարանի մեծ չէնքին մէջն էր՝ Արեւելեան հին դրամոց թանգարանին քով. Մտայ դասարանն և տեսայ որ Լըվայեան՝ իւր բարձր աթոռին վրայ բազմած և առջեւը գիրք մը բացած՝ դաս կը խօսէր իւր երկու աշակերտներուն, որք էին Տիւլորիէ և Լանկլուաները զիս տեսաւ, ցատկեց վար իջաւ նստած տեղէն, և վերար ողջունելէ յետոյ, զիս աշակերտներուն ներկայացուց, Պարտիզպանին ինձ համար ըսածը կրկնելով, և դպրեցուց դասախօսութիւնը։ Զայս տեսնելով ներսում խնդրեցի իրմէ՝ իւր դասն ընդմիջելուս համար, և աղաչեցի որ շարունակէ։

«Ի՞նչպէս կրնամ դասախօսել ձեր առջեւ, ըսաւ,

—Ուրեմն մեկնիմ, ըսի, և հրաժեշտ ողջոյնս տալու վրայ էի, թեւէս ամուր մը բռնեց։

«Անհնար է որ ձեզ թողում, այս առուր դասը դուք պիտի տաք՝ թանգարանին շնորհ մ'է օր կը խնդրեմ ձեզմէ, ես և աշակերտներս։»

Այս խօսքին վրայ՝ աշակերտներն ալ միացան իրեն հետ, և՝ հակառակ իմ ընդդիմութեան՝ թեւերէս բռնելով և գրկելով քեմն հանեցին զիս աթոռին առջեւ։

«Մի զլանաք մեզ այս շնորհը» կ'ըսէին թախանձանքով, ուսուցիչ և աշակերտ։

Երկար ընդդիմութենէ յետոյ հարկադրեցայ ընդունիլ։ Նստայ դասատուին աթոռը, ինքն ալ գնաց աշակերտներուն քով նստաւ։

Սեղանէն վրայ կեցած գիրքը բացի եւ տեսայ որ ֆոքդ և պլոդ-ալ մակագրով Զուդայ տպուած վէպ մ'էր, ողորմելի գրաբառով։

«Ուրիշ հայերէն գիրք ունի՞ք, հարցուցի։

—Այո՛, ունիմ, ըսաւ, Խոզենացի և Եղնիկ։

—Հաճեցէք տալ ինձ Եղնիկը։»

Ելաւ խսկոյն հանեց Եղնիկը զրասեղանին դարակէն և ինձ տուաւ։

Բացի և մէջէն յարմար զլուխ մը ընտրելով՝ սկսայ նախ կարդալ և օրինակել տալ իրենց երկու պարբերութիւն. յետոյ սկսայ մեկնել բառերուն նշանակութիւնն, և անոնց միմեանց հետ ունեցած քերականական կապակցութիւնները, աշակերտներուն ալ կրկնել տալով։

Դեռ չէի աւարտած երկրորդ պարբերութեան լուծումն, և զանգակն հնչեց, երրայերէն դասին ժամն էր։

«Տակաւին քանի մը վայրկեան» գոչեցին Լըվայեան և աշակերտներն։

Եւ չարունակեցի, մինչև որ զանգակը երրորդ անգամ հնչելով, յաջորդ դասին ուսուցիչն և աշակերտները դասարանէն ներս խուժեցին։

Աւելորդ կը համարիմ պատմել Լըվայեանի և մանաւանդ երկու աշակերտներուն շնորհակալութիւնները։

Երբ կը բաժնուէի իրենցմէ, Լանկլուա չթողուց զիս և ազաչեց որ թանգարանն աչքէ անցունեմ։

Փութացի ընդունիլ. և առաջնորդեց ինձ ընդարձակ սրահ մը, չորս կողմը ապակիվերակերով փակուած սեղաններ, որոց մէջ հազարաւոր արեւելեան հին արծաթ և ոսկի զրամներ չարուած էին։ Եւ որովհետև Լանկլուա այն թանգարանին տնօրէն էր, և բանալիներն ալ իւր քով էին, սեղանները բանալով բազմաթիւ զրամներ հանեց ցոյց տուաւ ինձ, զարմանալի գիրութեամբ կարդալով անոնց վրայի յունարէն, հայերէն, պարսկերէն, ռուսերէն, արաբերէն անուններն և այլ անվերծանելի գիրերը։

Իրարմէ բաժնուելու ժամանակ, վերջապէս ազաչեց զիս, որ մերթ ընդ մերթ հաճիմ այցելութիւն տալ իրենց վարժարանին։ Եւ որպէս զի կերպով մը զիս հարկադրէ, կ'երդուայ կը խօսի հանրային կրթութեան նախարարին, և հետեւեալ օրը զիր մը կուգայ ինձ նախարարին ստորագրութեամբ, որ արտօնութիւն կուտար ինձ ազատ մուտք ունենալու Արեւելեան հին դրամոց թանգարանը և հոն աշխատելու Պ. Վիքթոր Լանկլուայի հետ։ Գիրը տակաւին պահած եմ։

Բայց որովհետև քանի մ'օրէն պիտի մեկնէի Փարիզէն, չկրցի պատասխանել պատուական երիտասարդին ակնկալութեան։

Երբ թանգարանէն տուն վերադարձայ, անդրիերէնի դասատուս եկաւ, բարձրահասակ գեղեցիկ երիտասարդ մը, Մըսթըր Քրբթիս անուն։ Դասը տալէ ետքը ծանուցի իրեն թէ քանի մ'օրէն հայրենիքս պիտի վերադառնայի, և հրաժեշտ առնուլ ուզեցի իրմէ։

«Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց, Անգղիա չպիտի՞ երթաք. կարելի՞ բան է երեք տարի Փարիզ կենալէ յետոյ, առանց Անգղիա անցնելու և Լոնտրա տեսնելու. Թուրքիա վերադառնա՞լ։ Ցերաւի շատ կը ցաւիմ, իբրեւ անգղիացի, հայրենասիրական զգացումս ծանրապէս կը վիրաւորի։»

Պատասխանեցի թէ արդարեւ կը փափաքէի Լոնտրա երթալ և արուեստահանդէսը տեսնել, բայց լրագրաց մէջ ամէն օր կը կարդամ թէ արուեստահանդէսին պատճառաւ ափարէի ամէն կողմերէն բիւրաւոր մարդիկ Լոնտրա դիմելով՝ օթեւաններն ու տուներն այնչափ լցուեր են, որ զիրերն անկողին մը գտնելու համար լիրա մը տուողներ կան, և չեն կրնար գտնել։

—Եթէ զուք երթալու կամք ունենաք, ես հնարը կը գտնեմ. իմ ազգականներս մեկուն տունն զձեզ հիւր ընդունել կուտամ. հաւանութիւն տուէք և այս իրիկուն զրեմ։

—Շնորհակալութեամբ կ'ընդունիմ պատասխանեցի։

Երկու օր ետքը եկաւ Մըսթըր Քրբթիս, և ուրախութեամբ ծանոյց ինձ թէ իւր տղան հասակ գեղեցիկ երիտասարդ մը, Մըսթըր Քրբթիս անուն։ Դասը տալէ ետքը ծանուցի իրեն թէ քանի մ'օրէն հայրենիքս պիտի վերադառնայի, և հրաժեշտ առնուլ ուզեցի իրմէ։

«Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց, Անգղիա չպիտի՞ երթաք. կարելի՞ բան է երեք տարի Փարիզ կենալէ յետոյ, առանց Անգղիա անցնելու և Լոնտրա տեսնելու. Թուրքիա վերադառնա՞լ։ Ցերաւի շատ կը ցաւիմ, իբրեւ անգղիացի, հայրենասիրական զգացումս ծանրապէս կը վիրաւորի։»

Պատասխանեցի թէ արդարեւ կը փափաքէի Լոնտրա երթալ և արուեստահանդէսը տեսնել, բայց լրագրաց մէջ ամէն օր կը կարդամ թէ արուեստահանդէսին պատճառաւ ափարէի ամէն կողմերէն բիւրաւոր մարդիկ Լոնտրա դիմելով՝ օթեւաններն ու տուներն այնչափ լցուեր են, որ զիրերն անկողին մը գտնելու համար լիրա մը տուողներ կան, և չեն կրնար գտնել։

—Եթէ զուք երթալու կամք ունենաք, ես հնարը կը գտնեմ. իմ ազգականներս մեկուն տունն զձեզ հիւր ընդունել կուտամ. հաւանութիւն տուէք և այս իրիկուն զրեմ։

—Շնորհակալութեամբ կ'ընդունիմ պատասխանեցի։

Երկու օր ետքը եկաւ Մըսթըր Քրբթիս, և ուրախութեամբ ծանոյց ինձ թէ իւր տղ-

(*) Որ Խորենացիին Հայոց պատմութիւնը Ֆրանսերէնի թարգմանած է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄՐՐԻԿ ՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 6 դեկտ. — Սոսկալի մրրիկ մը որ միւնոյն ատեն պայթած է Ատլանտեան ովկիանոսի, Մանչի և Միջերկրական ովերքներու վրայ։ Ծովային բազմաթիւ ոգբալի արկածներ կան։ Տուարնէնէզի գիմաց գտնուած Սէն կղզիի փարոսը մարեցաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵԼՄՏՍՈՅՑԸ

ՀՌՈՄ, 6 դեկտ. — Մ. Լուճաթի մէջ տեղ դրաւ իր ելմտացոյցի ծրագիրը 1897 ի համար։ Այս ծրագիր պզտիկ յաւելումով մը կը հաւատարակռուի։ Նախատեսն ցանոյց թէ քիչ օրէն պանքներու վերակազմութեան օրէնքի ծրագիրն ալ մէջ տեղ պիտի դնէ։

ԼՈՒԴՈՎԻԿ ԼԸԲԷՐԻ ԴԱՏԸ

ՊԷՐԼԻՆ, 6 դեկտ. — Այս դատի իւրաքանչիւր նոր ունկնդրութիւնը նոր յուզումներ կը վերապահէ։ Երէկ, Էօլէնպուրկի կոմսը իր Թաուշի դիւանագիտական ոստիկանութեան տնօրէնի հետ ունեցած յարաբերութիւնները բացատրեց։ Անմիջապէս յետոյ Պէրլինէր Թագէպլատ-ի տնօրէն Մ. Լէվիզոն յայտնեց թէ Թաուշ իրեն ճանչցուցած էր Լաբէլն իբր Պառոն Մարշալի մէկ գործիչը։ Թաուշ ազդու կերպով ուրացաւ։ Ան ատեն նախագահը հրամայեց որ անմիջապէս ձերբակալեն Թագէպլատ-ի տնօրէնն իր սուտ վկայութեան համար։ Ունկնդիրներու մէջ սաստիկ իրարանցում։ Այս լուրը Պերլինի մէջ տարածուելով խոր յուզում պատճառեց։

ՍԵՐԲԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՊԷԼԳՐԱՏ, 6 դեկտ. — Կը ծանուցուի թէ Սերբիոյ մէջ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է։ Ալէքսանտր թագաւոր առաջնորդները իշխանութեան վրայ պիտի պահէ պարզապէս անձի փոփոխութիւններ ընելով։ (Նովաքովիչի նախարարութիւնն իշխանութեան գլուխն անցած է յունիս 26/8 յուլիս 1895 էն ի վեր)։

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ Ի ԲԱՐԶԷ. ԴՈՒՌ

Ինչպէս ծանուցած էինք Աժեն, Ս. Պատրիարք Հայրն երեկ ժամ 7 ուկէսին պաշտօնական կարգերով Բ. Դուռը գնաց Եկեղեցական դասէն կընկերանային Տ. Գրիգորիս Յովհաննէսեան և Տ. Հ. Դիմաքսեան եպիսկ.ները, Տ. Գաբրիէլ, Տ. Եղիշէ Դուրեան Ծ. Վարդապետները. Աշխարհականներէն Ստեփան բաշա Ասլանեան, Իլիաս էֆ. Զայեան, Գրիգոր էֆ. Խարեան, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան։

Ժամ 8ին Բ. Դուռ հասնելով Ս. Պատրիարքը յայտնուեցաւ ներկայացաւ Բարձ. Մեծ Եպարքոսին և անոր Վսեմ. Խորհրդականին, Արտաքին և Ներքին գործոց Վսեմ. նախարարներուն և խորհրդականներուն, Պետական խորհրդի Վսեմ. նահագահին որոց ամէնքն ալ մեծ զուարթութեամբ ու պատուով ընդունեցին զինք։ Ս. Պատրիարքը այցելեց նաև Դատական պաշտօնատան Վսեմ. նախարարին։

Ժամ 9 ու կէսին միւնոյն անձերու ընկերակցութեամբ վերադարձաւ դեպի Պատրիարքարան։ Ճամբուն վրայի Մաղթաշէ, Գումգաբուի գրոի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ դպիր աշակերտները դիմաւորեցին և Վեհափառ Սուլթանին և Սրբազան Պատրիարքի անուան ձօնուած երգեր երգեցին։

Աժեն. Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս Սրբազան, Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Ստեփան Սրբազան և Խարբերդի առաջնորդական տեղապահ Տ. Պետրոս վարդապետ. նոյնպէս ուրիշ գաւառներէ շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագրեր կը հասնին։

Սամաթիոյ Նոր-թաղի ազգայնոյ ոմանց կողմէ եկեղեցւոյ մատակարարութեան մասին դանգատագիր մը մատուցուած լինելով, Տնտեսական խորհրդոյ կողմէ կեդրոնական համարակալն անցեալ կիրակի օր յիշեալ թաղը գընաց և քննեց եկեղեցւոյ հաշուեւարմարները ու թաղական խորհրդոյ վիճակն և իւր տեղեկագիրը մատոյց Տնտեսական խորհրդոյ։

Բերայի թաղական խորհուրդն իր հրաժարականը ղրկեց ի Պատրիարքարան։

Ս. Պատրիարք Հայրն հրաման ըրած է որպէս զի Պատրիարքարանի պաշտօնեայք անխտիր՝ ամէն առաւօտ ժամը 4 ուկէսին ներկայ գտնուին իրենց պաշտօնին գլուխն ու երեկոյին 11 էն առաջ չմեկնին։

Տնտեսական խորհուրդն անցեալ կիրակի օր թասդիւզ երթալով, քահանայից և թաղեցւոց ոմանց կարծիքն ըստանալէ յետոյ, առժամեայ Թաղ. խորհրդոյ կազմութեան համար ընտրելեայ յուցակ մը պատրաստեց և որոշեց տեղեկագրել Վարչութեան. նոյնպէս եկեղեցւոյ մատակարարութեան մասին ինչ ինչ յանձնարարութիւններ ըրաւ և վճարումներ կատարեց պաշտօնէից ոմանց։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Բերայի Աղքատախնամս պատիւ ունի հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնը յայտնել Ագնուաշուք Վահան էֆէնտի Լուսանանի որ բարեհաճած է երկու հազար օրուս ածուխ նուիրել Բերայի կարօտ աղքատաց, ձմեռուան յուրտ օրերուն ածուխ բաշխուելու համար։

Ի դիմաց Բերայի Աղքատախնամին

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ — ՏՕԲ. ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Գերելի. Տ. Ազարեան՝ փոխանորդ Տ. Աշճեան վարդապետի, Վսեմ. Սպգրդ Յովհաննէս և Ալլահվէրտի էֆէնտիներու հետ կիրակի օր Պատրիարքարան երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ն. Բարձր Սրբազնութեան Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հօր։

Տ. Ազարեան Պատրիարք ընդունուեցաւ Կրօնական ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոսի, Երուսաղէմի միաբան Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի, Երուսաղէմայ պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ վարդապետի և Քաղաքական ժողովոյ անդամներէն Եուսուֆեան ու Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիներու կողմանէ։

Շաբաթ օր Աժեն, Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութեան եկան Վսեմ. Մաքսուտ Սեպուհ պէյ և այլ երեւելի ազգայինք։

Երուսաղէմայ Պատրիարք Աժեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Աժեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հօր, որ հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց։

Նորընտիր Կրօնական ու Քաղաքական ժողովները վաղը, չոքեչարթի, առաջին անգամ ըլլալով խառն նիստ պիտի կազմեն նախագահութեամբ Աժեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Յետոյ երկու ժողովները զատ զատ պիտի դիմաւորեն իրենց օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով զբաղելու համար։

Շնորհաւորական հեռագրեր հասած է Պատրիարքարան, Իզմիրի, Խարբերդի, Ուրֆայի, Կեսարիոյ, Սեբաստիոյ Առաջնորդներէն, Սիսի կաթողիկոսական փոխանորդէն, Տրապիզոնի, Քէօթահիայի Ագրիանուպոլսոյ Առաջ. փոխանորդներէն։

Թիֆլիսի լրագիրներու մէջ կը կարդանք թէ Պարս բնակող ռիկին Շուզակաթ Մելիքեանց, իր ամուսնոյն Մինաս Մելիքեանցի յիշատակին համար 14000 ռուպլի ղրկած է Էջմիածին Սրբազան Կաթողիկոսին։ Այս գումարէն 12000 ռուպլին տոկոսը պիտի յատկացուի բարձրագոյն վարժարաններու մէջ դտնուող ազգատ ուսանողներու. Մնացած 2000 ռուպլին Ս. Կաթողիկոսարամադրութեանը տակ պիտի դանըվի։ Ուրիշ Պաքուցի Նիկողայոս Կրասիլնիկեան այս տարի կտակով 15000 ռուպլի թողած էր Ազգ. Բարեգործական Նպատակներու, իր մահէն յետոյ, այս օրեր, իր մայրն ու եղբայրները, 3800 ռուպլի նուիրած են իր յիշատակին։ Այս գումարէն 1000 ռուպլի Էջմիածնի և Մնացածն ալ իրեք հաւասար մասերով իրեք տարբեր Բարեգործական Ընկերութիւններու յատկացուած են։

Օտէսա բնակող Յարութիւն Սալխանեանց որ մեռաւ 37 տարեկան 1000 ռուպլի կտակեց այլեւայլ դպրոցներու իր կինը 200 ռուպլի նուիրեց։

Երէկ Իտալիոյ դեսպանատան թարգմաններէն մին Պատրիարքարան եկաւ և յանուն դեսպանի շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ։

Մայր Եկեղեցւոյ վարեմի նշանաւոր դպիրներէն Գրիգոր էֆ. Զէվիկեան որ վերջերս Ս. Յովհ. Ոսկերերան Եկեղեցւոյ դպրապետութեան պաշտօնը կը վարէր. երէկ առաւօտ մեռաւ իր բնակարանին մէջ ի Լանկա։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի այսօր Մայր Եկեղեցւոյ մէջ ի ներկայութեան սոյն Եկեղեցւոյ բոլոր դպրաց։

Հանգուցեալը, հաղիւ 30 տարեկան, սիրելի եղած էր բոլոր թաղեցւոց, ոչ միայն իր ձայնին գեղեցկութեան, այլ նաեւ հեզ բնաւորութեան պատճառաւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Անկիւանոցի կանոնագրոյն տրամադրութեանց համեմատ ընտրելի ժողովոյն պատուակալ նախագահ կարգուած է բաղաքապետութեան ժողովոյ անդամներէն Թահսին էֆէնտի և պատուոյ անդամ ընտրուած են ոստիկանութեան նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալ Ագիզ էֆէնտի, Էվկաֆի նախարարութեան ժողովոյ անդամներէն Զիա պէյ, Յովհաննէս էֆէնտի Պայաճեան, Օհան էֆէնտի Ֆիլեօսեան, Ժաղ էֆէնտի և այլք։

Սանդիկի միթէմայիի ատիճան տրուեցաւ Ամերիկեան Տրիպոլսոյ մաքսային վարչութեան տնօրէն Զիյա պէյի, և Կ. Պոլսոյ Ներքին մաքսերու ճամբորգաց ճիւղին տնօրէն Իհսան պէյի, ի վարձատրութիւն իրենց բարւոք ծառայութեանց։

Կեսարիոյ գօրաբաժնին հրամանատար Փերիգ Հիւսէյին Շերիֆ բայայ առաջին կարգի Օսմանիէի և կայսերական բժշկական վարժարանին տնօրէն Ահմէտ Շիւքրի բայայի երկրորդ կարգի Մէճիտիէի պատուանշանը շնորհուեցան։

Տիմոթիոսի մեծաբարոյ Գոնսթանտինոս եպիսկոպոսի և Զէյտէի մեծարգոյ Թէոֆիլոս եպիսկոպոսի երրորդ կարգի Մէճիտիէի պատուանշանը արուեցաւ։

Էրզինկեանի նախնական դատարանին պաշտօնական ճիւղին նահագահ Մահմուտ Ֆէհմի էֆէնտի, Կարնոյ նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական կարգուեցաւ. այդ առթիւ Մահմուտ Ֆէհմի էֆէնտի օրինական երդումն ընաւ յիւրաշնորհութիւն իւր հաւատարիմ ծառայութեանց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Պարսկական կառավարութեան կողմանէ Վէհվի պէյի և Սուլթանիէի Կայս. վարժարանին թղթակցութեանց քարտուղար Ասպիւնաֆիկ էֆէնտիի Շերը Խուրշիտ պատուանշանին երկրորդ աստիճանը շնորհուած ըլլալով, Կայսերական իրատէ մը կարտօնէ յիշեալ անձինք ընդունիլ այդ պատուանշանները։

Կայսերական Միլիյէի ինչպէս նաեւ Իրաւագիտական վարժարանէ վկայեալ աշակերտներէ անոնք որ կը փափաքին գաւառներու մէջ պաշտօն վարել կը հրաւիրուին ներկայանալ Ներքին գործոց նախարարութեան։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ. — Լսիլիչէհիրէն եկող երկաթուղւոյ կառախումբը առջի օրը քիչ քիչ մնաց որ ընդհարում մը ունենար Հայատար Փաշային գացող կառախումբին հետ, Թուզլայի և Բէյնթիբի մէջտեղը, սակայն ոչ է արկած տեղի չունեցաւ պաշտօնէից ուշադիր ընթացքէն։ Այդ ընդհարման չարժարիթն եղած էր Լսկիլիչէհիրի կառախումբին սովորականէն երկու ժամ ուշ մնալը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ կիրակի օրը Պայընտրի մէջ (Այընի նահանգ) երկրաշարժի զոհաւոր ցնցում մը զգացուեր է։

ՕՏՍՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒ Սէյիֆ ու Վէֆիքէթ իտալական մարտանաւերն որք Իզմիրի նաւահանգիստը կը գտնուէին, անցեալ օր ճամբայ ելեր են չրջան մը կատարելու համար։

ԿՐԷՏԷի նահանգին հաշուոյն կատարելի փոխառութիւնը պիտի կնքուի Բրէտի Լիոնէի միջոցաւ։

ՐՈՒՄԱՆԱՅԻՐ. — Աժանս Բոմանի կը ծանուցանէ թէ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Թուրքիա բնակող Ռումանացիներու զաւակները պետական բարձրագոյն վարժարաններն ընդունուին, որպէս զի յետոյ կարենան ծառայել տէրութեան պաշտօններու մէջ։

ԵՐԷԿ ԱՌՏՈՒ Ռուսիոյ դեսպանատան մատրան մէջ Պատարագ մատուցուեցաւ և պոհարանական ազօթքներ կարդացուեցան՝ Եօրկիոս Զարեւիչին անուան տօնախմբութեանն առթիւ։ Ներկայ էին խորհրդական Մ. Եատովսքի և բոլոր պաշտօնեայք։

ՄԱՀՃԱՒՈՐՁ վաճառականներու ընկերութեան հաշիւներն 1896 յունուարէն մինչեւ նոյ. 21 եղած է 743024 ֆրք։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատունն երէկ թարգմանէն Բերա փոխադրուեցաւ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ. — Ֆրանֆֆորթէրը Զայտունկ կըսէ թէ Ռուսիոյ կողմէ օսմ. Հանրային պարտուց վարչութեան մօտ իրրեւ պահանջատարց փոխանորդ պաշտօնեայ մը կարգուելին անյարմար դատուեր է։

ՁԻՒՆ. — Մարնիոյի ու Պրուսայի մէջ վերջերս ձիւն տեղացեր է։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ. — Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ ձերբակալեցին Մարքս Մէնտէլմ անուն հրեան, որ անցեալներն ի Սիրբէճի Սէլանիկ օթեւանին մէջ ըսպաննած էր իր ազգակիցներէն Եաքօ Մօրտոյայը։ Մարդասպանն այդ օրէն ի վեր ուրիշ անուն մը կը բնակէր Բերայի Պիզանս օթեւանը։

ՅԱՆԿՈՐԾԱՄԱՀ. — Սամաթիոյ մէջ առջի զիշերը Մուսլուքճի Աբրահամի կինը յանկարծամահ եղաւ։

ՍՈՌԻ ՄՕՌԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,

Յորժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդն կէարանը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և լաւագոյն պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօտիս ձկան իւղէն և կէյանձնարարեմ զանձ։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

SIROP DE RAIFORT

Ժողովրդային բանիմացութիւնը ջրկոտիմը օգակած է իրրեւ առողջութիւն մարմնոյ. իսկ հետ խառնուած ջրկոտիմի հիւթը է որ Կ-ԼՏՕ Ա ԸՆԿ.Է ԽՈՊՈՅԵԱԼ ՌԷՖՕՐԷ օշարակը կը պարտի իր ազդեցութիւնը տգաբներու ուշային հիւանդութեանց, այսինքն՝ մարթի փշտիկներ, հիւանդութիւններ, փոսերու թուլութիւն, վիզի գնդիկներու այտուում, ախորժակի պակասութիւն։

HYPOPHOSPHITE DE CHAUX

Երկար տեսնէ ի վեր բժիշկներ և գիտուններ դեղ մը կը փնտռէին որ կարենայ բուժել կուրծքի հիւանդութիւնները բայց բոլոր խուզարկութիւններն ապարդիւն ցնացած էին, Փարիզի բժշկական ակադեմիին հաղորդուած նոր աշխատութիւններ և Լոնտոնի հիւանդանոցներու Պրոմբրթն հիւանդանոցին մէջ կատարուած փորձերը եկան ապացուցանել թէ այս սոսկալի հիւանդութեան, եթէ վերջին չրջանին հասած չէ. հոգոր դեղի մը հանդիպած է յանձին Իրոֆոսֆիտ տը Շօի օշարակին։ Հազերը, հարբուխները, իջուածքները, ցնցղատապերը, աբլորախեղդերը անհետ կըլլան անոր գործածումէն, և ծանրաշունչները բուժումն ստոյգ տարը մը պիտի գտնեն անոր մէջ։

Վակտրան

ՇԱԲԱԹԻԱ, Նոյմ. 27 9 1896

Անուանկոչ. Վճարում		Թուական	Անուանարժէքը	Ընթացիկ Գիներ
100			Ռուս. Սէրիա A	— — —
100			» » B 1 %	— — —
100		1881	» » C	— — —
100			» » D գոցուած	21 25
400			» » D բացուած	21 25
100				— — —
100			Ռում. եկեղ. գոցուած	99 1/4
Փք. 500		1870	Ռում. եկեղ. բացուած	99
Անկ. Վճար.				98
20	10	1890	Օսմանիէ 4 %	—
22	11	1869	Քրէտի ժէն. Օթ.	7 17
10	5	1872	Սօս. Օթ. տր Շ. է Վ.	3 05
140	140	1878	Լաւրիուսի	— — —
500	300	1889	Անատոլուի (Բժ. %)	— —
500	500		Երկաթուղիք (Պրմ. %)	— —
20	8	1892	Թրամուէյ (Բժ. %)	7 27
500	500		(Պրմ. %)	495 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	— — —
1.40	1.40	1892	Օսմ. Ծխեալի 6 %	1 40
11	5½	1893	Օսմ. Ապահով. Ընկ.	4 02
500	500	1832	Զրի Ընկ. Տէրբրա	345 —
			Բարափներու բանկեթոյց զին	455 —

ՍՊԻԼԱՆՁ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՑ	Օ. Ո.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	4	25
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	1	75
Ռէյսոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	109	15 —
Փարիզ » Ֆր.	22	97 1/2
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորր.	10	87 1/2
Պերլին յէր Մարր.	18	57 1/
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 զրշ.էն	110	00
20 Ֆրանքնոց	87	20
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	108	00
Քրիմից	51	10
Ռուպլ Թղթադրամ	8	55
Մէճիտիյէ	108	08
Մանր արծաթ	—	—
Մէճիտիյէ	—	—
Ոսկոս Հայաթիոյ Սակարանի Տէրտ.	—	—

Նոր մէթոտով բուժում

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՏՕԲԹ. ԵՈՐԿԻՈՍ ԱՆՏՈՆԻԱՏԻՍ

Վկայեալ Վիէննայի Համալսարանէն

Բրօֆ. Նիւման (Neuman) Քաբօզի (Kaposi) ու Տիթէլի (dittel) հետ աշխատակցելով ազգու յանձնարարականներ ըստացած է.

ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ.

Տօքթ. Անտոնիատիս առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու առանց պահեցողութեան ու ներքին դեղերու. իրեն յատուկ պարզ եղանակով մը կը բուժէ գաղղիական տիսան ու մորթի հիւանդութիւնը։

Ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամը 8էն (Ը. Ե.) մինչեւ 10 և կէսօրէն վերջ ժամը 2—5 հիւանդները կընդունի իր դարմանատունը Բերա անգլիական դեսպանատան մօտերը Սարգիս փողոց թիւ 20։

3—150

ՄԱԹԻՔՕ ՏԵ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՎ ՆԵՐԱԿՈՒՄ

Մի միայն Բիրուի Մաթիքօի տերիւոյ պատրաստուած այս ներակում մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ ստացած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենէն յամառ միզատապները։

ՔԱԲՍԻԼ ՄԱԹԻՔՕ

Անխուսափելի արդիւնք սերմնահեղուութեան դարմանման համար, առանց երբէք յոգնեցնելու՝ ստամոքսն, ինչպէս հ'ընեն բուսական յայտ խէժի քարսիւլները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

ՖՈՍՖԱՏԻՆ ՖԱԼԻԷՐՈՒ ամենէն աւելի յանձնարարելի ու ախորժելի սնունդն է տղայոց համար՝ վեց-հօթը ամսուընէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատութեան ժամանակ և անոնց չըշանի միջոցին։ Կը դիւրացնէ՝ ակռաներուն բուսնիլը, կ'ապահովէ՝ ոսկորներու լաւ կազմաւորումը ու առաջքը կառնէ փորկապութեանց որք յաճախագէպ են տղայոց վրայ։

Փարիզ, Վիքթորիա ծառուղի և ամեն լաւ դեղարաններու մէջ։

AYER'S

HAIR VIGOR

Այէրի Հէյր Վիկօր

ՄԱԶԵՐԸ

Առատօրէն կաճեցնէ

եւ անոնց գոյնը կը վերահաստատէ

Քերուիլը կը բուժէ, գլխուն մարթը կակուղ, առոյգ եւ թեթիւ զերծ կը պահէ։

Տիկին մը կը գրէ. «Ուրիշներուն օգտին համար պարտաւոր եմ ըսել թէ վեց տարի առաջ մազերուս մեծ մասը թափած էր եւ մնացեալ փոքր մասն ալ ծերմակեր էր։ Այէրի Հէյր Վիկօրը քանի մը ամիս գործածելէ ետքը, մազերս սկսան բուսնիլ իրենց առջի գոյնովը։

Ա. Յ Է Ր Ի Հ Է Յ Ր Վ Ի Կ Օ Ր Ը

Կը գտնուի դեղագործներու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Էմմ. Բարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Դալտրըմ, Վ.օյվոտայի պահակոնցին մօտ։ 603

NEVRALGIES ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ ԴԱՒԱՐՈՒՄ, կանանց ՁԱԼԽՈՒԹԻՒՆ, եւ ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ

ՏՈՔԹ. ՔՐՈՆԻԼԻ

ՀԱԿԱՁՂԱՑԱՒՈՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՎ

ուրը 3 ֆր. առաքման ծախս չիկայ։ Փարիզի Դեղ. Ռոպիքէ, 23, Մոնէ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։ Կեղրոնատեղի Մէսոթիի Ընկ. Կ. Պոլիս։

Ապահովագր. ընկերութիւն ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ

ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհ. գործակալ, ԱԼՖՐԷԴ ՄԻԶՕԱՀԻ

Զալաթիա, Քամանտս խան Թիւ 2

548 49—150

VIN BRAVAIS

ՊՐԱՎԷԻ ԳԻՆԻ

Կազդուրիչ, Անդողարար և Զօրացուցիչ,

Գօրա, Գօգա, Կուարանա և Գաբաօէ բաղադրեալ.

Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան, Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ խիստ օգտակար է։

Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։

Կը գտնուի ի Պոլիս Վ. Գասապեանի դեղավաճառատունը և ամեն դեղարան։

ՖԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոչ-Դէ-Ը Երկ-Ոնդամ Էբ-Բոնդ Լիվերբուլ և Ամէրիկէյ Գծ-

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Պոմնիտ	4591
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
[illegible]	7391	Մարաքոն	2403
[illegible]	7268	Ադրիա	2393
[illegible]	5587	Մարարոսա	2166
[illegible]	5517	Թարիֆա	2246
[illegible]	4809	Բարմիրա	2144
[illegible]	4557	Թրինիտատ	1899
[illegible]	2143	Մորոգգո	1855
[illegible]	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսանտրիս խան, Թիւ 401

Զալաթիա 571

ՆՈՐՈՒԶԵՑՈՑ

ՄԷՍԱՅԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հալը)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ արաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաֆաբօլ, (փոփոխակի ալամաղ) Շիբա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէմէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հալը, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ արաթ, Տարտանէլէն, Տէմէ-աղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիբաէն, Քալամպաքէն (փոփոխակի Քաֆաբօլ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասած, ամեն տասնրինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շրջենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնրինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, [illegible] փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պ[illegible] եաֆա, Բօռ-Սայիտ, Ալեքսանդրիա [illegible] գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սա[illegible] զերը, Նորէն Պէյրութ, Բօր-Սայիտ, Ալ[illegible] Մարսիլիա։

ՕՏԵԱՍ-ՆՈՎՈՐՕՏԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտ[illegible] վրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնրինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Քաֆում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Գումար 8,000,000
Գահնամի դրամ	10,028,000
Ջարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և բնակութիւններ և տոքա մէջ գտնուած վաճառքներ և քարտէներ խիստ չափաւոր ասկադնօք

Լիստոր Նախկագրուցիչ Եր. Գալա

ԳԱՌԵԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Գահվէ-Գալաս, Ամանկատիս խան. 12, 13, 14

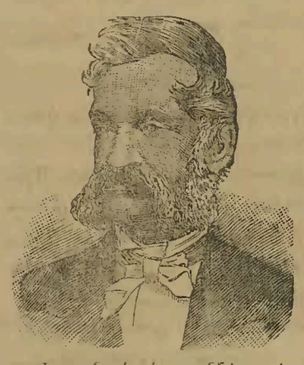

Այէրի Զէրի քէֆթօրալ

Ա. Ն Զ Ո Ի Գ Ա Կ Ա Ն

Ծուտով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, էնֆիլիէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանդարտ քուն մը կու տայ։ Կեղծմաշկի, կապտոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն թորային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է

Ա Յ Է Ր Ի Զ Է Ր Ի Ք Է Ֆ Թ Օ Ր Ա Լ Ը

որ մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Էմմ. Բարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Դալտրըմ, Վ.օյվոտայի պահակոնցին մօտ։ 604

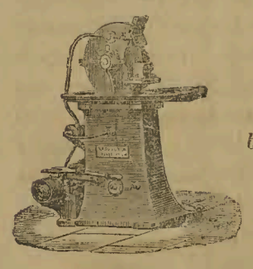

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Յուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Ղալաթիա, Բէր Էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիֆարէթ խան [նախկին կեղրոնատեղի Ռէժիի]

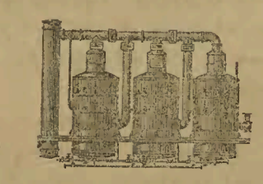

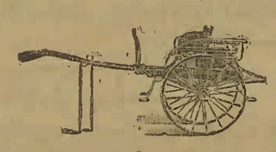

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի եթէ յաճախորդն ուզէ։ Պարզ բարիւղի լամպարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 միլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարան։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթեթեղէ եւ թանձրաքարէ միեղանատներ, միեղա որձուածներ, գարնուածներ, կապարարուածներ, ատաղձագործուածներ մեքենաներ, ջրմանները, հերկագործական մեքենաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերանիներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր բարդոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշի կազմածք, պիսիրլէդ, կաբի մեքենայ, եւն. եւն.

Մասնաճիւղ

ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [նախկին Պորտա Աթէնքի]

Կեդրոնները

ՍԵԼԱՆԻԿ, Թոփհանէ Թաղ, ՊԻՐԷՈՆ, Բլիւտոն փող.

Գործակալութիւնք

ՍԵԼԱՆԻԿ	ՄԵՐՍԻՆ	ՊԻՐԷՈՒԹ	ԲԱՖՅԱ
ԻԶՄԻՐ	ՀԱԼԷՊ	ԴԱՄԱՍԿՈՍ	ԵԱՖԱ

Բոբֆու, Զանզա, Բաղրաս, Բալամպաղ, Շիբա, Վոլօ, Սիերսանարիա, Գահիրէ։ 56

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՃԱՐԱԿ)

ՄԱՐԻՒ ՁԿԷՆ ՋՈՒՑ ԵՒ ԿԻՐ

Իրենցմէ որ չուզեն օգտուիլ

Գործարանաց Սուտ Սկոտի և Գոնոնեանի ի Նիւ-Եորք։

Կարիքն չունի ախորժահամ է

Մարդ մէն համ նոյն բոլոր յատկութիւններն զոր Իրենցմէնները յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խորտիկը

Կը բուժէ հազը, ցրտաւորութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճաղատութիւնը

Գնդակներն ընդունուած է, ախորժ համ ու հաճելի, դիւրաստացող է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զանց։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ԲՀԱՒԵԼ

ՍԱՎՕՆ ՄԷԴԻՔԱՄԱՆԹԷՕ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ,

SAVONS MÉDICAMENTEUX

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՕՃԱՌ, անխուսափելի մորթի փչոտիներու, ոլորիներ (թէմրէյի), եռաբորի և մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց։

ՍԱՎՕՆ ՍԻՒԼՖԻՒՐԷՕ՝ յօդային ցաւերու համար։

ՍԱՎՕՆ ԲՈՌՕՔԼՕՌԻՒՐ ՏԻՏՈՒԱՌԺԻՒՐ՝ մորթի ամեն տեսակ հիւանդութեանց դէմ։

ՍԱՎՕՆ Ա. ԼԱՍԻՏ ՖԻՆԻԿ. որ յանձնարարուած է իբրեւ պահպանող տարափոխիկ հիւանդութեանց, ինչպէս են քոլերա, նեխական տենդ։ Կը դարմանէ մորթի անկանոն արտաշնչութիւնները։

ՍԱՎՕՆ Օ ՊԻ-ԲԼՕՌԻՒՐ ՏԻՏՈՒԱՌԺԻՒՐ՝ անդիկով պատրաստուած բոմտներուն տեղ կը բռնէ՝ մարմնոյն վրայ աճող միջատները չնչելու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

Sofp. Յ. Շիրինեան

Իւր ընակութիւնը հաստատած է Գում-Գարու Պատրիարքարան փողոց (Մօլլա Թաշը) Թիւ 15 տունը, ուր կրնդունի ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները։

Իւր ստացած երկարամեայ փորձառութեամբն եւ գիտական վերջին մեթոտներով պիտի դարմանէ երկու սեռի ներքին ամեն տեսակ հիւանդութիւնները ինչպէս նաեւ տղայոց տկարութիւնները։

Զրի դարման, ամեն հինգշաբթի կէս օրէ վերջ իւր ընակարանը։ 587 31—40

ՇՕ ՈՒՐ. ՌՈՒՍԵ

ԵՎ ՆԱՎԱՐԱՆ ԵՎ ԱՐԱՐԱՆ ԵՎ ԴԵ COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՔԵՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 25,7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 26,8 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 27,9 Սուրհանդակ դէպի Փոր-Սայիդ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 27,9 Սեվաստարոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Շշ. 28,10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ 29,11 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.—Նոյեմբեր 26·8, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղոգ շրջենաւին 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտոյէ, Մէլբուրնէ և Մե- Ծովի Դէջ- Բոնոդ [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բանիկա	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քիանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ

Ուէթմոլ խան

ՃՃԷՑՄՍ ՄՍՈ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ